

Terveydenhuollon asiakasmaksut 1.7.2021 alkaen

308/02.05.00/2021

Petu 31.05.2021 § 74

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittävistä asiakasmaksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992) ja -asetuksessa (912/1992) (jäljempänä asiakasmaksulaki ja -asetus). Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakiin on tehty osittaisuudistus (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta 1201/2020). Asiakasmaksulain muutokset tulevat pääosin voimaan 1.7.2021. Maksukattoa koskevat uudistukset tulevat voimaan 1.1.2022. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuasetuksista annetun asetuksen säännökset kumotaan siltä osin kuin asetuksen sääntely on siirretty lakiin.

Asiakkaan oikeusturvaa vahvistetaan laissa. Lakiin on mm. täsmennetty maksuja koskevan laskun ja päätöksen sisältövaatimuksia sekä muutoksenhakua koskevaa sääntelyä. Asiakasmaksulain 11 §, jossa säädetään maksujen alentamisesta tai perimättä jättämisestä on vahvistettu.

Asiakasmaksulain muutokset laajentavat terveystalvelujen maksuttomuutta sekä kohtuullistavat ja yhdenmukaistavat maksuja. Asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa on määritelty tietyille palveluille enimmäismaksu tai prosenttimäärä, tai maksu on säädetty perittäväksi asiakkaan maksukykyyn mukaan. Kaikkien maksun suuruutta rajoittaa lisäksi asiakasmaksulain 2 §, jonka mukaan palvelusta perittävä maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Asiakasmaksulain yleisperiaatteisiin ei ole tehty muutoksia. Kunta voi jatkossakin periä maksuja sosiaali- ja terveystalveluista, ellei niitä ole säädetty maksuttomaksi laissa. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon ml. suun terveydenhuollon palvelut ovat jatkossakin maksuttomia alle 18-vuotiaalta.

Keskeiset muutokset

Maksuttomiin terveystalveluihin on lisätty uusia maksuttomia palveluita. Perusterveydenhuollon sairaanhoitajan ja terveydenhoitajan vastaanotokäynnit ovat maksuttomia myös yli 18-vuotiaille riippumatta siitä, miten palvelu järjestetään esim. etäpalvelut. Maksuttomuus koskee vastaanottoja, joissa pääasiallinen vastuu hoidosta on hoitajalla.

Asiakasmaksuja ei saa periä perusterveydenhuollossa terveydenhuoltolain 27 § perusteella järjestetyistä mielenterveystyöhön liittyvistä avosairaanhoidon palveluista. Maksuja ei myöskään saa periä mielenterveystyössä annetusta sarjahoidosta esim. psykoterapiajaksosta. Vastaanotokäynnin pääasiallinen syy määrittää mielenterveystyöhön liittyvän maksuttomuuden. Perusterveydenhuollossa saa jatkossakin periä maksun terveydenhuoltolain 27 § nojalla annetusta laitoshoidosta.

Asiakasmaksuja ei saa jatkossa periä 18 vuotta täyttäneiltä terveydenhuoltolain 16 § perusteella järjestetyistä kouluterveydenhuollon palveluista.

Terapiamaksuja on selkiytetty. Terveysthuollon ammattihenkilön antamasta fysioterapiasta, neuropsykologisesta kuntoutuksesta, ravitsemusterapiasta, jalkojen hoidosta, puheterapiasta, toimintaterapiasta ja muusta niihin rinnastettavista toimintakykyä parantavista ja ylläpitävästä hoidosta saa periä maksun 18 vuotta täyttäneeltä henkilöltä. Em. koskee myös etäyhteyksien avulla annettua terapiaa. Puheterapiasta saa periä maksun, mutta ei annetusta puhe- ja äänihäiriöhoidosta.

Perusterveydenhuollon lääkärintodistusten ja lausuntojen maksuttomuutta on selkiytetty. Maksua ei saa periä lääkärintodistuksesta tai -lausunnosta, joka tarvitaan asiakkaan hoidon ja kuntoutuksen saamiseksi, sairausvakuutuslain (1224/2004) 5 luvun nojalla lääkekorvauksen saamiseksi tai sellaisen lyhytaikaisen sairausloman tarpeen osoittamiseksi, jonka kesto on sairausvakuutuslain 8 luvun 7 § 1 ja 2 momentissa tarkoitetun omavastuun ajan pituinen.

Tartuntatautilain mukaisten palveluiden sääntelyä on selkiytetty ja osin laajennettu. Maksuttomuutta on selkeyden vuoksi laajennettu koskemaan yleisvaaralliselle tartuntataudille altistuneeksi todetun tai perustellusti altistuneeksi epäillyn karanteenia. Em. ei nykyisinkään ole peritty maksuja. Valvottavia tartuntatautien esim. HIV-infektion, tippurin ja sukupuoliteitse tarttuvan Klamydian maksuttomuutta on laajennettu. Jatkossa maksutonta on em. tautien tutkimus, hoito sekä hoitoon ja uutena taudin ehkäisyyn tarkoitetut lääkkeet.

Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävää maksua (13 §) on selkiytetty, täsmennetty ja muutettu. Maksuja ei saa periä tartuntatautilain 44 § säädettyistä kansallisen rokotusohjelmaan sisältyvistä rokotuksista, vapaaehtoisista rokotuksista (45 § 1 mom.) ja pakollisista rokotuksista (47 §). Yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi annettavasta tutkimuksesta, kiireettömästä hoidosta sekä yleisvaarallisen tartuntataudin hoitoon määrättyistä lääkkeistä ei saa periä jatkossa maksua. Lisäksi säädetään raskaana olevan HIV-positiivisen henkilön tutkimuksesta, hoidosta ja hoitoon määrättyistä lääkkeistä.

Käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä ajasta perittävän maksun lain sallimaa käyttöalaa laajennetaan. Lakimuutoksen myötä maksua ei voi enää periä alle 18-vuotiailta. Maksun voi jatkossa periä kaikista terveydenhuollon vastaanottopalveluista, ml. laboratorio ja kuvantamiskäynnit sekä sosiaali- ja terveydenhuollon lyhytaikaisista hoito- ja asumispalvelupaikoista, mikäli asiakas on ilman hyväksyttävää syytä, aikaa tai paikkaa peruttamatta jättänyt saapumatta palvelun piiriin. Laissa on määriteltä tarkemmat edellytykset maksun perimiselle: tiedottamisen maksun perimisen mahdollisuudesta, ohjeistus peruuttamisesta sekä maksun perimisen kohtuullisuus. Kunta voi periä maksun tietyin edellytyksin myös silloin, kun se on itse, asiakkaan tai tämän edustajan aloitteesta, varannut ajan tai paikan (ohjeet annettava kirjallisesti ja muistutus varatusta palvelusta).

Maksukattoon (6 §) liittyvät lakimuutokset astuvat voimaan 1.1.2022. Maksukatto laajenee suun terveydenhuollosta, terapiasta, tilapäisestä kotisairaanhoidosta ja tilapäisestä kotisairaalahoidosta sekä tietyistä etäpalveluista perittäviin asiakasmaksuihin. Jatkossa maksukattoa kerryttävät myös

asiakasmaksut, joiden suorittamiseen on myönnetty toimeentulotukea. Maksukattoon lasketaan jatkossa mukaan aiempaa enemmän palveluja, kuten suun terveydenhuollon käynti- ja toimenpidemaksut sekä tilapäisen kotisairaanhoidon maksut.

Taloudelliset vaikutukset

Asiakasmaksulain muutokset aiheuttavat suuria muutostarpeita sekä tietojärjestelmiin että perusturvapalveluiden toimintatapoihin. Laskutuksen tulee tapahtua lain mukaan uusien kriteerien mukaisesti 1.7.2021 alkaen. Maksuttomien terveystalvelujen laajentumisen johdosta tapahtuva asiakasmaksujen alentuminen on otettu huomioon vuoden 2021 talousarviossa.

Liitteenä 2. olevassa asiakasmaksutaulukossa on yhtenäistetty terapia-käyntien asiakasmaksuja. Jalkahoitajan ja puheterapeutin käyntejä esitetään korotettavaksi samansuuruisiksi kuin fysioterapeutin käynnin asiakasmaksu on tällä hetkellä (11,40 €/käynti). Jalkahoitajan ja puheterapeutin asiakasmaksu nousisi 1,90 €. Vuonna 2020 jalkahoidon laskutettavia käyntejä oli 461 kpl. Puheterapeutin käyntejä on laskutettu viimeisen neljän vuoden aikana 8 kpl.

Lisäksi taulukkoon on lisätty toimintaterapian käyntimaksu (11,40 €/käynti).

Maksukaton vaikutus arvioidaan myöhemmin vuoden 2022 talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Eesityslistan liitteet:

1. Kuntainfo: Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annettuun lakiin tehdyt muutokset
2. Euran terveystalvelujen asiakasmaksut 1.7.2021 alkaen

Valmistelu- ja lisätiedot: perusturvajohtaja Kalevi Mäkipää, puh. 044 422 4070.

Ehdotus

Perusturvajohtaja:

Perusturvalautakunta päättää

1. merkitä tiedokseen asiakasmaksulain muutokset
2. hyväksyä liitteessä 2 olevan asiakasmaksutaulukon

Päätös

Perusturvalautakunta:

Päätösehdotus hyväksyttiin.
